افزایش اخذ وجه از آب کشاورزی در بوته نقد

دولت در بند (ب) تبصره «۷» لایحه قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور که به مجلس شورای اسلامی ارائه داده‌است دریافت عوارض به‌ازای برداشت هر مترمکعب آب از چاه‌های کشاورزی را به روال چهار سال گذشته پیشنهاد‌داد. در این لایحه با افزایش صد (۱۰۰) ریالی به‌ازای برداشت هر مترمکعب آب از چاه‌های کشاورزی نسبت به سال گذشته، از مالکان چاه‌های کشاورزی مجاز فاقد کنتور هوشمند بر اساس دو برابر ظرفیت پروانه بهره‌برداری آنها و چاه‌های مجاز دارای کنتور هوشمند به‌ازای برداشت هر مترمکعب آب معادل چهارصد (۴۰۰) ریال در نظر گرفته شده‌است.

مقرر شده که درآمد حاصله از این بند از لایحه بودجه صرف برنامه تعادل‌بخشی، آبخیزداری و اجرای طرح‌های افزایش بهره‌وری آب شود. در قسمت دوم بند (ب) تبصره «۷»، جریمه مربوط به میزان برداشت آب تا زمان انسداد چاه غیرمجاز به‌صورت دو نرخی تعیین شده‌است؛ در صورت کشت محصولات اساسی کشاورزی و راهبردی (استراتژیک) کشور به‌ازای هر مترمکعب حداکثر مبلغ شش هزار (۶۰۰۰) ریال و در غیراین‌صورت به‌ازای هر مترمکعب آب مبلغ دوازده هزار (۱۲۰۰۰) ریال تعیین شده‌است.

ایرادات وارده

باید توجه داشت هر چند منظور از دو برابر ظرفیت پروانه بهره‌برداری از مالکان چاه‌های کشاورزی مجاز فاقد کنتور هوشمند مشخص نیست. اما مسئولان شرکت آب منطقه‌ای، اخذ وجه برای چاه‌های مجاز فاقد کنتور هوشمند را به‌ازای برداشت هر مترمکعب آب را دو برابر در نظر می‌گیرند. به‌عبارتی چاه‌های فاقد کنتور باید به‌ازای برداشت هر مترمکعب آب ۸۰۰ ریال پرداخت کنند.

موارد مصرف درآمد حاصله از این بند به‌صورت کلی و فاقد معیار سنجش و ارزیابی است. البته باید گفت این روزها آنچه که بخش کشاورزی از برنامه تعادل‌بخشی مشاهده می کند ، کاهش غاصبانه پروانه چاه‌های کشاورزی‌شان است. می‌توان گفت کشاورزان هزینه کار پر زحمت تغییر عدد دبی پروانه‌ها توسط کارمندان شرکت‌های آب منطقه‌ای را به‌دوش خود می‌کشند!

نهادهای دولتی مختلفی در موارد مصرف درآمد حاصله درگیر هستند که سهم آنها از این درآمد مشخص نیست.

از آنجا که وجوهات دریافتی طی ۴ سال گذشته هیچ اثر ملموسی در بخش کشاورزی نداشته‌است و سازوکاری

برای شفافیت و نحوه محاسبه، دریافت‌ها و محل هزینه‌کرد این درآمد پیش‌بینی نشده‌است، مسلماً این بند چیزی جز درآمدزایی و دست‌اندازی به جیب کشاورزان برای جبران هزینه‌های جاری نهادهای دولتی نیست.

از چهار سال پیش (۱۳۹۹ تا کنون) که در قانون بودجه جریمه مربوط به میزان برداشت آب تا زمان انسداد چاه غیرمجاز مصوب شد. هنوز دستورالعملی برای اخذ جریمه از این چاه‌های غیرمجاز تدوین نشده است! اما می‌بینیم که هر ساله دستورالعمل اخذ هزینه از چاه‌های مجاز مصوب و از کشاورزان اخذ شده‌است. ضروری است جهت اقناع بخش کشاورزی میزان درآمد حاصله از جریمه چاه‌های غیرمجاز و میزان درآمد حاصله از اخذ وجه از چاه‌های مجاز شفاف گردد.

تعیین دو نرخ برای جریمه چاه‌های غیرمجاز به‌نوعی اعتبار بخشیدن و مشروعیت دادن به این چاه‌های غیرقانونی است. آیا در قانون و مقررات فقهی بر اساس نوع مصرف مال در مجازات متجاوزین، برای غاصبان و دزدان تخفیف قائل می‌شوند؟!

هرچند دیگر انتظار نمی‌رود که تدوین‌کنندگان و مصوب‌کنندگان این مقررات، گامی در جهت اصلاح و شفافیت و رفع ایرادات و ابهامات بردارند. اما بی‌شک بی‌اعتنایی و تکرار رویه‌های گذشته لاجرم سرانجامی جز تباهی منابع، کاهش سرمایه‌های اجتماعی و بی‌اعتمادی را به ارمغان نخواهد آورد. کمیته آب انجمن پسته ایران گزارش مبسوطی پیرامون اخذ وجه به‌ازای مصرف آب کشاورزی در قوانین تهیه کرده‌است که جهت آشنایی سابقه اخذ آن و ایرادات و ابهامات آن می‌توانید از طریق لینک بارکد زیر اقدام نمایید.

برای مشاهده این گزارش
بارکد را با دوربین گوشی اسکن کنید